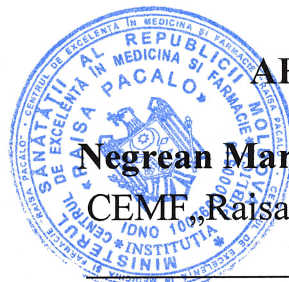

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova
Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”

APROB

Negrean Mariana, directoare
CEMF „Raisa Pacalo”

„ 17 ” *mai* 2023

CURRICULUMUL STAGIULUI DE PRACTICĂ

P.03.O.042 Stagiul practic de specialitate nr.II

Specialitatea 91320. Obstetrică

Calificarea Moașă MD/5/0913/003

Aprobat:

La ședința Consiliului metodic-științific din 16 mai 2023,

COBÎLEANSCHI Svetlana, directoare adjunctă pentru activitatea educațională, didactică și metodică *Svetlana*.

La ședința Catedrei Obstetrică și ginecologie din 10 mai 2023,

SULIMA Tatiana, șefa catedrei Obstetrică și ginecologie *Tatiana*.

Coordonat cu:

Cabinetul Instructiv-Metodic Republican al Ministerului Sănătății,

SAVCA Diana, șefa Cabinetului Instructiv-Metodic Republican al Ministerului Sănătății

Diana, „*17*” *mai* 2023.

Autorii:

SULIMA Tatiana, șefa catedră Obstetrică și ginecologie, profesoară la disciplina Obstetrică și ginecologie cu nursing specific, grad didactic superior, coordonator grup de lucru

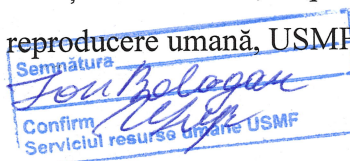
CRÎTCHI Tatiana, directoare adjunctă pentru instruirea practică, grad managerial doi, profesoară la Discipline igienice, grad didactic superior, membru CEIAC

CĂRĂUȘU Marina, profesoară la disciplina Obstetrică și ginecologie cu nursing specific, grad didactic unu

Recenzenți:

BOLOGAN Ion, doctor în științe medicale, conferențiar universitar, Departamentul Obstetrică și ginecologie, disciplina Obstetrică, ginecologie și reproducere umană, USMF „Nicolae Testemițanu”

Ion Bologan, „*11*” *mai* 2023.

DOBREA Svetlana, moașă principală, IMSP Institutul Mamei și Copilului, categoria superioară în specialitate *Svetlana*, „*11*” *mai* 2023

CUPRINS

I. PRELIMINARII.....	2
II. MOTIVAȚIA, UTILITATEA STAGIULUI DE PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ.....	4
III. COMPETENȚE PROFESIONALE SPECIFICE STAGIULUI DE PRACTICĂ	5
IV. ADMINISTRAREA STAGIULUI DE PRACTICĂ.....	5
V. DESCRIEREA PROCESULUI DE DESFĂȘURARE A STAGIULUI DE PRACTICĂ.....	5
VI. SUGESTII METODOLOGICE	7
VII. SUGESTII DE EVALUARE A STAGIULUI DE PRACTICĂ.....	8
VIII. CERINȚE FAȚĂ DE LOCURILE DE PRACTICĂ	11
IX. RESURSELE DIDACTICE RECOMANDATE ELEVILOR.....	13
X. ANEXE.....	16

I. PRELIMINARII

La începutul acestui mileniu, mai mult ca niciodată, medicina evoluează în ritm rapid, informațiile și atitudinile medicale, chiar și acelea fundamentale, se modulează și se schimbă destul de frecvent, de aceea manuale noi, care să ajute studenții și medicii în formare să țină pasul cu această dezvoltare, sunt mereu necesare. În fața avalanșei informaționale, este nevoie atât de muncă, multă și metodică, pentru organizarea datelor disponibile, cât și de autorități, lideri de opinie și pedagogi în același timp, care să evalueze importanța acestor date noi și să restructureze periodic materialul didactic în domenii medicale particulare. Pentru majoritatea femeilor și familiilor, travaliul și nașterea reprezintă o perioadă de emoție dar și de incertitudine și anxietate. Nașterea reprezintă o tranziție majoră în viața unei femei. Amintirile și experiențele travaliului și nașterii rămân prezente de-a lungul vieții, ceea ce înseamnă că sprijinul și îngrijirea pe care o primește în acest timp sunt critice. Scopul general al îngrijirii femeilor în timpul travaliului și nașterii este de a genera o experiență pozitivă pentru femei și familiile lor, menținând în același timp sănătatea femeilor și sănătatea copiilor lor, prevenind complicațiile și răspunzând la situațiile de urgență.

Organizarea corectă a Stagiului practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* cere un curriculum, ce include cele mai importante și actuale probleme. Cunoașterea acestor probleme rezultă din acele considerente, că obiectul constituie un loc de frunte asigurând ocrotirea sănătății mamei și copilului și existența unei națiuni sănătoase.

În cadrul învățământului axat pe competențe, stagiului practic de specialitate nr. II, are ca scop formarea la viitorii specialiști medicali cu studii medii de specialitate a unui sistem de competențe profesionale, care vor asigura încadrarea fluidă a moașelor în sistemul național de sănătate.

Curriculumul la Stagiul practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* este un document de tip normativ, un instrument care organizează și monitorizează evoluția eficientă a procesului de instruire practică a viitoarelor moașe.

Structura Curriculumului Stagiului practic de specialitate nr. II include: preliminarii, motivația și utilitatea stagiului de practică, competențe profesionale specifice stagiului de practică, administrarea stagiului de practică, descrierea procesului de desfășurare a stagiului de practică, sugestii metodologice, sugestii de evaluare, cerințe față de locurile de practică, resurse didactice, anexe.

Curriculumul Stagiului practic de specialitate nr. II este calificat ca document de tip proiectiv, care monitorizează proiectarea, organizarea, desfășurarea și evaluarea eficientă a competențelor specifice moașelor în conformitate cu:

1. *Plan-cadru pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar, Ordinul Ministerului Educației RM nr. 1205 din 16.12.2015; [ordin cu anexa plan cadru.pdf \(gov.md\)](#).*

2. *Clasificatorul Ocupațiilor din Republica Moldova, 2021, Hotărârea Guvernului Nr. 208 din 30.09.2021; în: Monitorul Oficial, 2021, nr. 239-248, art. 463.*

3. *Standardul calificării Moașă, Nivel 5, Domeniul de formare profesională Îngrijirea bolnavilor și obstetrică, aprobat prin ordinul MECC al RM nr. 1817 din 18.12.2018 https://mecc.gov.md/sites/default/files/sc_5_cncrm_moasa.pdf*

4. *Profilul ocupațional la programul de formare profesională 91320 Specialitatea Obstetrică Calificarea Moașă, validat prin Ordinul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale al RM Nr. 964 din 17.08.2018 [citat 18.09.2022]. https://cemf.md/upload/PROFIL_OCUPAIONAL/2018_2019_/Prof.ocup.c.Obstetr.sp.Moasa.PDF*

5. *Planul de învățământ* la Specialitatea Obstetrică 91320, calificarea Moașă aprobat de MS RM și MEC RM, 2022.

6. *Regulamentul privind organizarea și desfășurarea stagiilor de practică în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar*, Ordinul Ministrului Educației nr. 1086 din 29 decembrie 2016.

În elaborarea *Curriculumului Stagiului practic de specialitate nr. II - Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* s-a ținut cont de următoarele principii:

- valorificarea paradigmele educaționale moderne în corelație cu viziunea și misiunea învățământului medical postsecundar și postsecundar nonterțiar;
- asigurarea corelației cu cerințele sistemului ocrotirii sănătății;
- complementaritatea funcțională dintre tradițiile învățământului medical profesional, imperativele modernizării și condițiile de realizare a procesului educațional;
- asigurarea continuității și coerenței între nivelurile educaționale;
- posibilitatea accederii la niveluri mai înalte ale calificării profesionale;
- corelarea etapelor funcționale ale dezvoltării curriculare: proiectare, implementare, evaluare;
- orientarea formării medicale postsecundare spre finalități, exprimate în termeni de competență;
- armonizarea cu tendințele Uniunii Europene și ale Organizației Mondiale ale Sănătății de dezvoltare a învățământului medical postsecundar și postsecundar nonterțiar.

Curriculumul Stagiului practic de specialitate nr. II este axat pe următoarele *funcții didactice*:

- *funcția normativă* – reprezintă actul normativ al procesului de proiectare, organizare, desfășurare și evaluare a procesului de instruire practică în contextul unei pedagogii axate pe competențe.
- *funcția axiologică* – formarea la elevi a valorilor caracteristice medicinei moderne, ca elemente ale competențelor specifice calificării.
- *funcția științifică* – presupune prezentarea structurată, logică a noțiunilor ce țin de activitatea moașelor, racordarea și sincronizarea conținuturilor cu Planul de învățământ la calificarea *Moașe*.
- *funcția procesuală* – crearea condițiilor de formare la elevi a experiențelor de rezolvare autonomă a problemelor medico-sociale, inclusiv aplicarea strategiilor interactive și creative de prelucrare și prezentare ale informației.
- *funcția evaluativă* – asigurarea suportului pentru evaluarea competențelor specifice calificării *Moașe* și elaborarea instrumentelor, criteriilor de evaluare.

Beneficiarii Curriculumului Stagiului practic de specialitate nr. II sunt:

- cadrele didactice din colegiile de medicină din țară;
- autorii de ghiduri metodologice;
- elevii care își fac studiile la specialitatea *Obstetrică*, calificarea *Moașă*;
- membrii comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrii comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării, dobândite în contexte nonformale și informale.

II. MOTIVAȚIA, UTILITATEA STAGIULUI DE PRACTICĂ PENTRU DEZVOLTAREA PROFESIONALĂ

Multe elemente influențează îngrijirea pe care o primește o femeie în timpul travaliului și a nașterii. Acestea includ modele de personal, politici și proceduri standard, precum și atitudinile și așteptările furnizorilor de servicii medicale. Acestea reflectă, la rândul lor, cultura locală și interacțiunea dintre politicile naționale, regionale și profesionale - toate fiind guvernate de credințe, tradiții și norme stabilite. Concentrarea asupra nașterii ca un eveniment medical, mai degrabă decât personal, riscă să reducă la minimum importanța sprijinului și a atașamentului, precum și a naturii sănătoase a evenimentului pentru majoritatea femeilor.

Este important ca toți cei care oferă asistență medicală maternă și neonatală să se angajeze să promoveze și să susțină nașterea normală, susținută de cele mai bune dovezi. Este esențial ca intervențiile asupra mamei și asupra nou-născutului să apară numai atunci, când motivele pentru a face acest lucru sunt bine documentate și bazate pe dovezi. În mod similar, mama, cu privire la îngrijirea ei sau părinții, în ceea ce privește îngrijirea copilului, trebuie să fie informați cu privire la riscurile și beneficiile alegerilor lor, precum și la orice alternativă la acestea.

Curriculumul Stagiului practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* are menirea de a contribui la asigurarea pregătirii profesionale a moașelor pentru ameliorarea asistenței intranatale și postnatale. În acest context, Curriculumul Stagiului practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* se ancorează în realitatea și în spectrul de valori al instituțiilor de învățământ, cuprinzând un ansamblu de preocupări teoretice și practice, care pornesc de la necesitățile de formare profesională, valorificând la maximum potențialul moașelor.

Curriculumul este adaptat la condițiile procesului de formare profesională a moașelor pentru activitatea în instituții medicale de profil din Republica Moldova.

Stagiul practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* este o parte integrantă și obligatorie a procesului educațional, care se realizează cu scopul de a dezvolta competențe profesionale specifice necesare viitoarelor moașă. Acest stagiul de practică se va realiza în Centre Perinatale sub responsabilitatea profesorilor metodiști din cadrul instituției, în cooperare și asistență din partea moașelor calificate. Este o instruire coordonată și trebuie să aibă ca obiectiv toate aspectele de activitate ale moașei în îngrijiri de sănătate la acest nivel. Stagiul de practică va include îngrijirea parturientelor, lăuzelor, nou-născuților. O deosebită atenție va fi acordată prevenirii complicațiilor în naștere, perioada post-partum, precum și educația pentru sănătate, îngrijirile de sănătate și promovarea sănătății reproducerii.

Stagiul practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* este organizat în semestrul III, pe parcursul a 2 săptămâni și se desfășoară în Centre perinatale sau instituțiile medico-sanitare publice ce dețin department obstetrical.

Repartizarea activității în secții:

- Activitate în secția internare - 2 zile.
- Activitate în sala de naștere - 5 zile.
- Activitate în secția de lăuzie - 3 zile.

III. COMPETENȚE PROFESIONALE SPECIFICE STAGIULUI DE PRACTICĂ

CPS1. Aplicarea principiilor de examinare și îngrijire în baza criteriilor ce țin de cadrul juridic, economic și ecologic.

CPS2. Îngrijirea, asistarea parturientei în timpul travaliului și monitorizarea stării fetei in utero prin mijloace clinice și tehnice adecvate.

CPS3. Acordarea asistenței de urgență conform Ghidurilor de Perinatologie și Protocoalelor Clinice Naționale.

CPS4. Examinarea și îngrijirea nou-născutului, luarea tuturor inițiativelor care se impun în caz de nevoie și practicarea, după caz, a resuscitării imediate.

CPS5. Îngrijirea lăuzei, monitorizarea evoluției perioadei postnatale și acordarea sfaturilor privind creșterea nou-născutului în cele mai bune condiții.

IV. ADMINISTRAREA STAGIULUI DE PRACTICĂ

Codul stagiului de practică	Denumirea stagiului de practică	Semestrul	Numărul de săptămâni	Numărul de ore	Perioada	Modalitatea de evaluare	Numărul de credite
P.03.O.042	Stagiul practic de specialitate nr. II <i>Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor</i>	III	2	60	decembrie	Portofoliul	2

V. DESCRIEREA PROCESULUI DE DESFĂȘURARE A STAGIULUI DE PRACTICĂ

Activități/sarcini de lucru	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Durata de realizare
UC1. Inițierea elevilor cu cerințele față de realizarea stagiului de practică, documentația și regulile tehnicii securității muncii.	Agenda formării profesionale	Prezentarea agendei de formare profesională	6 ore
UC2. Completarea documentației din secția internare și introducerea datelor în baza de date.	Lista cu documente din secția de internare	Prezentarea listei de documente	6 ore
UC3. Primirea și înregistrarea parturientelor în secția de internare.	Fișa medicală a pacientei	Prezentarea fișei medicale	
UC4. Determinarea și înregistrarea datelor antropometrice, termometriei și indicilor vitali.	Foaia de temperatură	Prezentarea foii de temperatură	
UC5. Prelucrarea igienică a parturientelor internate (în caz de pediculoză	Prelucrarea igienică a parturientelor	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	

<i>și scabie).</i>			
UC6. Realizarea examenului obstetrical extern (determinarea dimensiunilor bazinului, înălțimii fundului uterin, circumferinței abdomenului, auscultarea bătăilor cordului fetal, palparea după Leopold).	Examenul obstetrical extern	Evaluarea respectării algoritmului manopereleor	6 ore
UC7. Realizarea pelvimetriei externe și interne.	Pelvimetria externă și internă	Evaluarea respectării algoritmului manopereleor	
UC8. Prelevarea materialului biologic pentru examinări paraclinice la indicația medicului.	Material biologic prelevat	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC9. Transportarea parturientei în sala de naștere.	Parturienta transportată în sala de naștere în siguranță	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	
UC10. Pregătirea soluțiilor dezinfectante și dezinsecția unor obiecte de îngrijire a pacienților conform actelor normative în vigoare.	Lista cu ordine în vigoare ce țin de regimul sanitar-igienic	Prezentarea listei cu ordine în vigoare	6 ore
UC11. Pregătirea casoletii pentru sterilizare cu material și instrumentar necesar în asistență la naștere.	Casoleta pregătită	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	
UC12. Pregătirea necesarului pentru asistență la naștere.	Măsuța sterilă aranjată	Evaluarea respectării algoritmului manoperei	6 ore
UC13. Îngrijirea parturientelor în perioada de dilatare.	Partograme completate	Evaluarea partogramei completate	
UC14. Monitorizarea stării intrauterine a fătului (aplicarea cardiotocografului, aprecierea mișcărilor fetale).	Starea intrauterină a fătului evaluată și monitorizată corect	Evaluarea respectării algoritmului manoperilor	
UC15. Utilizarea substanțelor dezinfectante pentru igienizarea sălii de naștere.	Lista cu substanțe dezinfectante utilizate în IMSP	Prezentarea listei cu substanțe dezinfectante	6 ore
UC16. Aplicarea metodelor nemedicamentoase de analgezie în naștere (Îndeplinirea rolului persoanei de suport în naștere).	Suportul în naștere realizat	Prezentarea listei activităților realizate	
UC17. Dozarea corectă și administrarea sol. inj. Oxitocini 5UI/ml. la indicația medicului, sub supravegherea moașei.	Lista remediilor medicamentoase dozate pe perioada stagiului de practică	Prezentarea listei remediilor medicamentoase dozate	6 ore
UC18. Îngrijirea parturientelor în	Lista activităților de	Prezentarea listei	

perioada de expulsie.	îngrijire realizate în perioada de expulsie	activităților realizate	
UC19. Îngrijirea parturientelor în perioada de delivrență.	Lista activităților de îngrijire realizate în perioada de delivrență	Prezentarea listei activităților realizate	
UC20. Îngrijirea nou-născutului sănătos în primele 2 ore după naștere.	Lista activităților de îngrijire a nou-născuților în primele 2 ore după naștere	Prezentarea listei activităților realizate	6 ore
UC21. Îngrijirea lăuzei în perioada post-partum fiziologică.	Lista activităților de îngrijire realizate în perioada de lăuzie	Prezentarea listei activităților realizate	
UC22. Reflectarea rezultatelor stagiului de practică în actele de totalizare.	Portofoliul stagiului de practică Agenda formării profesionale Raportul stagiului de practică Referința elevului	Prezentarea publică a portofoliului Susținerea raportului stagiului de practică	6 ore

VI. SUGESTII METODOLOGICE

Delegarea elevilor la Stagiul practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* este anticipată de informarea elevilor cu privire la tipul, locul realizării stagiului de practică, normele și cerințele securității și sănătății în muncă, precum și alte aspecte organizatorice. Elevilor li se oferă foaia de delegare în care este indicat ordinul de repartizare la stagiul de practică.

Pe parcursul realizării Stagiului practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* toate activitățile elevilor sunt supravegheate de către profesorul metodist și moașa, mentor din partea instituției medico-sanitare publice/private.

Managementul activității profesorului metodist/mentorului este asigurată de o gamă de documente reglementative și de evaluare, care sunt perfectate și gestionate în termenii stabiliți. Nomenclatorul de acte pentru profesorul metodist include:

1. Obligațiunile profesorului metodist/mentorului în cadrul stagiului practic.
2. Raportul de autoevaluare a activității profesorului metodist privind efectuarea stagiului practic.
3. Registrul de evidență a frecvenței și reușitei elevilor pentru anul de învățământ, propus de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

Pe parcursul realizării Stagiului practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor*, elevii completează portofoliul stagiului de practică, conform *Nomenclatorului de acte (Anexa nr.1)*. Activitățile de perfectare/completare a documentației recomandate stimulează la elevi abilitățile specifice de lucru cu documentația de referință, dezvoltă responsabilitatea elevilor, asigură posibilitatea de evaluare finală a stagiului de practică.

Nomenclatorul de acte pentru Stagiul practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* include următoarele documente:

1. Extras din ordinele cu privire la activitatea internă – dezinfectia, profilaxia infecției asociate asistenței medicale, profilaxia infecției HIV/SIDA, profilaxia hepatitelor virale, etc.
2. Codul deontologic al lucrătorului medical și al farmacistului nr. 192 din 24.03.2017
3. Raport privind realizarea stagiului de practică.
4. Referința elevului.
5. Agenda formării profesionale - model propus de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova.
6. Proiectul de sănătate.
7. Produsele realizate pe parcursul stagiului de practică (foaia de temperatură, lista cu documente din secția de internare, lista cu ordine despre activitatea curentă a instituțiilor medicale, lista cu substanțe dezinfectante utilizate în IMSP, registrul pentru selecția medicamentelor și investigațiilor indicate parturientelor și lăuzelor, fișa de post a moașei, cardiocograme, proiect de educație pentru sănătate în sarcină etc.).

Agenda formării profesionale (*Anexa nr.2*) reprezintă un instrument de înregistrare și monitorizare a activităților realizate de către elevi la locul de desfășurare a stagiului de practică. Elevii vor consemna în Agenda formării profesionale sarcinile de lucru planificate și realizate, de asemenea vor fi descrise zilnic activitățile realizate. Activitățile înregistrate în agenda formării profesionale sunt evaluate zilnic prin notă și semnătură de către reprezentantul IMSP.

Calitățile profesionale, atitudinale și psihosociale demonstrate de către elevi pe parcursul Stagiului practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor*, sunt evaluate de către specialistul din domeniul practic și specificate în Referința elevului (*Anexa nr.3*), care este semnată de conducătorul din partea unității economice și confirmată cu ștampila. Referința ulterior este arhivată în dosarul personal al elevului.

La finele stagiului de practică, elevul structurează și întocmește un raport despre activitatea realizată în instituția medico-sanitară publică/privată conform cerințelor propuse în model (*Anexa nr.4*). Raportul stagiului de practică se întocmește pe parcursul desfășurării stagiului de practică, iar după finalizarea perioadei stagiului de practică, se prezintă pentru control și avizare conducătorului stagiului de practică. Elaborarea raportului stagiului de practică dezvoltă capacitățile de generalizare și analiză referitor la activitățile realizate.

Evaluarea Stagiului practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* va include și realizarea *Proiectului de educație pentru sănătate în sarcină* (prezentare în formatul Power-Point sau pe suport de hârtie) (*Anexa nr.5*). Tematica propusă: *Alimentația gravidei, igiena gravidei, vestimentația, regimul de muncă și odihnă în sarcină, metode de relaxare în sarcină, deplasările în sarcină, exercițiul fizic în sarcină, comportamentul sexual în sarcină, medicamentele și sarcina, deprinderi nocive în sarcină, sfaturi gravidelor în caz de probleme minore de disconfort în sarcină, semnele de urgență în sarcină.*

VII. SUGESTII DE EVALUARE A STAGIULUI DE PRACTICĂ

Activitatea didactică reprezintă un sistem al interferenței celor trei activități: predare – învățare – evaluare, care se desfășoară simultan și asigură eficiență doar în cazul când formează o unitate, o continuitate. Evaluarea competențelor pornește de la definirea clară a acestora, drept capacitate de soluționare a problemelor într-un context dat. Prin urmare, pentru evaluarea abilităților specifice și a competențelor profesionale trebuie identificate cunoștințele acumulate, deprinderile formate, atitudinile și abilitățile dezvoltate.

Obiectivele evaluării formării prin practica vor urmări progresul *moașelor* cu referire la abilitățile specifice și competențele profesionale formate, inițiativa profesională, atitudinile față de

pacient și față de profesia aleasă, interesele privind evoluția personală în diferite activități profesionale. Procesul de evaluare este continuu, obiectiv și deschis.

Utilizând diverse metode de evaluare elevii sunt învățați să aprecieze/evalueze fenomenele și procesele medicale, să aplice cunoștințele dobândite în activități practice, să propună soluții pentru diferite situații. Urmărind formarea specialistului medical, care trebuie să activeze autonom, calitativ, dar și în colaborare și cooperare în echipa multidisciplinară, în relații de parteneriat, este important ca fiecare să-și dezvolte capacități de autoevaluare și evaluare reciprocă, în scopul asigurării acordării asistenței medicale de calitate.

Procesul de evaluare este continuu, obiectiv și deschis. Utilizând diverse metode de evaluare elevii sunt învățați să aprecieze/evalueze fenomenele și procesele medicale, să aplice cunoștințele dobândite în activități practice, să propună soluții pentru diferite situații. Urmărind formarea specialistului medical, care trebuie să activeze autonom, calitativ, dar și în colaborare și cooperare în echipa multidisciplinară, în relații de parteneriat, este important ca fiecare să-și dezvolte capacități de autoevaluare și evaluare reciprocă, în scopul asigurării acordării asistenței medicale de calitate.

Evaluarea continuă a sarcinilor practice aplicative se realizează în perioada de desfășurare a Stagiului practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* de către moașa superioară/principală sau asistentul medical superior/principal din instituția medicală.

Evaluarea sumativă a Stagiului practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* se va realiza la sfârșitul stagiului practic de către profesorul metodist în baza:

- realizării Curriculumului stagiului practic și activității elevului pe parcursul stagiului practic, evaluată de asistentul medical superior/principal din instituția medicală;
- completării și prezentării portofoliului: complexitatea portofoliului, corectitudinea completării agendei de formare profesională, elaborării raportului cu privire la realizarea stagiului de practică, respectarea disciplinei de muncă și existența aprecierii date de conducătorul practicii din partea agentului economic;
- calculării mediei simple cu sutimi fără rotungere, formată din notele curente acumulate zilnic și nota acordată pentru portofoliul stagiului de practică.

$$\text{MSP} = (\text{MNC} + \text{NAP}) : 2$$

MSP - media stagiului practic

MNC - media notelor curente

NAP - nota acordată pentru portofoliu

Cadrul didactic/mentorul din cadrul instituției medicale își va alege setul de metode de evaluare, precum și materiale - instrumente de evaluare, formele de evaluare ce corespund conținuturilor stipulate în capitolul V. Descrierea procesului de desfășurare a stagiului de practică. Aprecierea se va face în baza de criterii. Criteriile de notare contribuie la formularea unei evaluări obiective. Astfel, în calitate de criterii de apreciere a produsului realizat de către elevi sunt recomandate:

Nr. d/o	Categoria de produs	Criterii de evaluare a produsului
1.	Agenda formării profesionale a elevului	<ul style="list-style-type: none"> • relevanța completării agendei; • veridicitatea conținutului expus; • calitatea prezentării textuale;

		<ul style="list-style-type: none"> ● respectarea normelor prestabilite; ● completitudinea agendei.
2.	Produce elaborate	<ul style="list-style-type: none"> ● corespunderea cu standardele de realizare; ● creativitatea; ● calitatea proceselor; ● completitudinea produsului; ● elaborarea și structura produsului; ● calitatea materialului folosit; ● corectitudinea interpretării; ● respectarea termenilor de elaborare.
3.	Proiect de educație pentru sănătate	<ul style="list-style-type: none"> ● realizat în format PowerPoint, ● prezentarea conține 15 – 20 slide-uri, ● primul slide al prezentării conține: titlul prezentării, numele și prenumele elevului care a elaborat, specialitatea, calificarea, grupa și anul de studii, ● structura prezentării: planul proiectului, argumentul, grupul țintă, conținutul conform planului, concluzii, biblio-grafie, ● imagini de calitate, scheme, tabele etc. specifice subiectului abordat, ● mesaje cheie concrete, formulate corespunzător grupului țintă, ● fiecare slide conține titlu, respectă regula 6/6: o idee centrală pe slide, maxim 6 linii de text, maxim 6 cuvinte pe linia de text.
4.	Raportul stagiului de practică	<ul style="list-style-type: none"> ● corespunderea raportului stagiului de practică cerințelor stabilite; ● corectitudinea formulării conținutului; ● conținutul textual al raportului va fi expus într-un limbaj specific medical; ● completitudinea raportului; ● originalitatea; ● creativitatea.
5.	Portofoliul stagiului de practică	<ul style="list-style-type: none"> ● respectarea nomenclatorului de acte; ● corectitudinea completării cu produsele din nomenclatorul de acte; ● relevanța; ● veridicitatea; ● completitudinea; ● calitatea prezentării textuale a produselor; ● respectarea normelor prestabilite.

VIII. CERINȚE FAȚĂ DE LOCURILE DE PRACTICĂ

Activitatea instituțiilor medico-sanitare publice/private este orientată atât spre protecția sănătății populației, profilaxia, diagnosticarea, tratamentul și reabilitarea bolnavilor, promovarea modului sănătos de viață, cât și spre monitorizarea și dirijarea stagiilor de practică.

Stagiul practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor* se desfășoară în instituțiile medico-sanitare publice/private care asigură servicii de asistență în naștere și perioada post-partum. Modalitatea de identificare a unității economice pentru desfășurarea stagiului de practică se realizează după cum urmează:

- unitatea economică dispune de departament Obstetrical.
- unitatea economică aprobată prin Ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova;
- unitatea economică este selectată la propunerea elevului.

Analiza și validarea locurilor de practică selectate de elevi se realizează de către Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”.

Ministerul Sănătății al Republicii Moldova aprobă prin ordin instituțiile medico-sanitare publice de stat, private și departamentale în calitate de baze clinice pentru realizarea instruirii practice.

Stagiul de practică efectuat în cadrul unităților economice se organizează și se desfășoară în baza Contractului de parteneriat.

Bazele practice – unitățile economice din domeniul sănătății, corespund următoarelor cerințe:

- profilul instituției medico-sanitare publice corespunde conținuturilor de instruire.
- mentorii - personalul medical mediu din instituțiile medico-sanitare publice, responsabil de instruirea practică a elevilor, este instruit în domeniul psihopedagogiei.
- mentorii manifestă respect și reponsabilitate pentru educația profesională a viitorilor specialiști și participă activ în procesul de formare a competențelor profesionale a moșelor.
- instituțiile medico-sanitare publice/private manifestă un management instituțional de performanță, participativ, abordat complex și sistemic, încât personalul medical implică activ elevii în procesul de acordare a serviciilor medicale populației;
- instituțiile medico-sanitare publice/private au capacitatea necesară pentru încadrarea tuturor elevilor în activitățile curativ-preventive și de îngrijire;
- multitudinea de servicii medicale prestate de instituția medico-sanitară publică/privată corespunde cu volumul de competențe și abilități necesare pentru antrenare în conformitate cu curriculumul stagiului de practică;
- instituțiile medico-sanitare publice/private asigură respectarea prevederilor contractului/convenției-cadru de parteneriat privind efectuarea stagiului de practică al elevilor;
- instituțiile medico-sanitare publice/private organizează și asigură condiții corespunzătoare pentru desfășurarea eficientă a stagiului de practică în corespundere cu curriculumul stagiului de practică;
- instituțiile medico-sanitare publice/private desemnează conducătorul de practică din cadrul unității economice din rândul specialiștilor de înaltă calificare și cu experiență în domeniu;
- instituțiile medico-sanitare publice/private asigură accesul elevilor la fondul de literatură de specialitate de care dispune unitatea economică, diverse proiecte de dezvoltare, alte materiale, la utilajul și echipamentele corespunzătoare, în conformitate cu curriculumul stagiului de practică;

- instituțiile medico-sanitare publice/private efectuează instructajul elevilor privind aspecte de organizare și norme de protecție/de securitate a muncii;
- instituțiile medico-sanitare publice/private se includ în procesul de formare prin practică a elevilor, antrenându-se în organizarea și desfășurarea instruirii practice, soluționarea problemelor posibile;
- instituțiile medico-sanitare publice/private evaluează nivelul competențelor profesionale obținute de elev, precum și comportamentul și modalitatea de integrare a acestuia în activitatea unității economice.

Lista orientativă a instituțiilor medico-sanitare publice/private la care se va desfășura Stagiul practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor*:

Nr.	Denumirea instituției medicale
1.	IMSP Spitalul Clinic Municipal „Gheorghe Paladi”
2.	IMSP Institutul Mamei și Copilului
3.	IMSP Maternitatea nr. 2
4.	Spitalul Internațional Medpark

Lista orientativă a locurilor de muncă/posturilor la care se va desfășura Stagiul practic de specialitate nr. II - *Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor*:

Nr.	Locul de muncă/postul	Cerințe față de locul de muncă/postul propus elevului
1.	Secția de internare	Secția de internare asigurată cu necesarul pentru: înregistrarea gravidelor, parturientelor, lăuzelor; întocmirea actelor medicale; completarea bazei de date; examinarea clinică a gravidelor, parturientelor, lăuzelor; efectuarea examenului obstetrical extern și intern, aprecierea stării intrauterine a fătului, acordarea asistenței medicale de urgență în caz de necesitate; prelucrarea parțială a pacientelor; transportarea parturientei în sala de naștere/bloc operator.
2.	Secția obstetricală	Secția va dispune de săli de naștere, saloane travaliu – naștere – recuperare, travaliu – naștere – recuperare – post-partum asigurate cu necesarul pentru acordarea asistenței în naștere, perioada post-partum precoce și îngrijirea nou-născuților în primele 2 ore după naștere.
3.	Secția lăuzie	Secția va dispune de saloane mama-copil cu 1, 2, 3 și 4 locuri, sală de proceduri, sală de manipulații, cabinet de diagnostic funcțional, blocuri sanitare și cantină pentru lăuze. Locurile de muncă vor fi asigurate cu necesarul ce ar permite realizarea investigațiilor specifice profilului, acordarea îngrijirilor autonome și delegate lăuzelor și nou-născuților.

IX. RESURSELE DIDACTICE RECOMANDATE ELEVILOR

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/accesată/procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	CUCTA, D., Farmacologie generală, suport de curs pentru elevi din colegiile de medicină, S.n. (Irocart), Chișinău, 2023. 314 p., ISBN 978-9975-3338-8-7.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	350
2.	FRIPTU, V., și coautori, suport de curs Obstetrică și ginecologie, USMF „Nicolae Testemițanu”, catedra Obstetrică și ginecologie I, CEB Medicina, Chișinău 2018. 288 p.	https://ginecologie.usmf.md/sites/default/files/inline-files/Suport-de-curs-paginat_0.pdf	
3.	FRIPTU, V., METAXA, I., CERNEȚCHI, O., Afecțiunile purulento-septice în obstetrică, Chișinău, 2005: ÎS FEP „Tipografia Centrală”, 376 p., ISBN 9975-78-448-8.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
4.	FRIPTU, V., RUSU, G., ȚĂRUȘ, M., BOLOGAN, I., COMENDANT, R., BALTAG, V., HODOROGEA, S., GHEORGHITĂ Ș., DOBREANSCHI, V., Infecția HIV și SIDA cu transmitere materno-fetală, Chișinău, 2004: Prospectprint, 160 p., ISBN 9975-9823-0-1.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
5.	FRIPTU, V., MARIAN-PAVLENCO A. și coautori, manual Obstetrică, Chișinău, 2023 : ÎS FEP „Tipografia Centrală”861 p., ISBN 978-5-88-554-203-6.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
6.	FRIPTU, V., BOLOGAN I., CORCIMARI V., BUZDUGAN T., COMENDANT R., BALTAG V., HODOROGEA S., ZARBAILOV N., PLUGARU AL., STRATULAT P., CIOCÎRLĂ L., CRIVCEANSCHI L., CURTEANU A., CARAUȘ T., BUIAN G., SUPLIMENT LA GHIDUL NAȚIONAL DE PERINATOLOGIE (VOLUMUL 2), Protocoale de îngrijire și tratament în Obstetrică și Neonatologie, Chișinău, 2006, Tipografia centrală, 226 p., ISBN 978-9975-907-94-1.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
7.	GHEORGESCU BRĂILA, M., BERCESCU, S., Obstetrica, Vol.1, Craiova, 1996, Ed. AIUS, 360 p., ISBN 973-9251-22-6.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1

8.	MANOLACHE, A., NEGREAN M. Standarde/ protocoale ale deprinderilor practice, calificarea Asistent medical. Chișinău: Tipogr. Prag -3 SRL, 2008. 434 p. ISBN 978-9975-77-079-8.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	500
9.	MANOLACHE, A., NEGREAN, M., STEMPOVSCAIA, E., GRECU, A., PINTEAC, O., ABDURAHMANOVA, Z. Protocol/Algoritm al deprinderilor practice, calificarea Asistent medical, ediția a II-a. Chișinău: Tipogr. Prag-3 SRL, 2017. 470 p. ISBN 978-9975-53-888-6.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	1085
10.	MARCU, GH., PALADI, GH., ROȘCA, P., METAXA, IA., BUCĂȚARU, L., BANARU, N., CORLĂȚEANU, O., CERNEȚCHI, O., DONDIUC, I., ILIEV, I., MOȘNEAGA, M., MUSTEAȚĂ, A., POPUȘOI, O., ROTARU, M., Obstetrica, Chișinău, 1993: Editura Lumina, 464 p., ISBN 5-372-01222-6.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	50
11.	MOGA, M., Obstetrică și ginecologie, Editura Universității, Transilvania, Brașov 2010. 359 p.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
12.	NINESCU, V., Obstetrica și ginecologia, Ed. Didactică și pedagogică, București, 2006.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	1
13.	PALADII, GH., CERNEȚCHI O. Bazele obstetricii fiziologice, Vol. I, II Centrul Editorial Poligrafic Medicina, Chișinău, 2006. Vol. I- 730 p., Vol.II-364 p.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
14.	PALADII, GH., MARCU GH., ROȘCA P., METAXA I., CORLĂȚEANU O., BANARU N. și coaut., manual pentru studenții universității de medicină și colegiilor de medicină din RM, Obstetrica, Editura Lumina, Chișinău, 1993. 455 p., ISBN 5-372-01222-6.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	50
15.	PALADI, GH., CERNEȚCHI, O., Bazele obstetricii fiziologice, USMF „Nicolae Testemițeanu”, Chișinău, 2007, CEP Medicina, 560 p. ISBN 978-9975-945-73-8.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
16.	PALADI, GH., CERNEȚCHI, O., Obstetrica patologică: manual, Vol. 2, Chișinău, 2008, CEP Medicina, 744 p., ISBN 978-9975-915-32-8.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
17.	PRISACARI, V., Ghid de supraveghere și control în infecțiile nosocomiale, Ediția II. Chișinău, 2009: Ed. SRL „T-PAR”, 312 p.,	Ghid- supravegherea inf no socom ed II -	

	ISBN – 978-9975-9959-4-8.	37051.pdf (usmf.md)	
18.	Protocoalele Clinice Naționale.	Ministerul Sănătății al Republicii Moldova (gov.md).	
19.	STRATULAT, P., FRIPTU, V., BIVOL, GR., EȚCO, L., STRĂTILĂ, M., MOȘIN, V., ... Principii de organizare și acordare a asistenței perinatale, Ghidul A național de perinatologie, Ediția a 2-a, Chișinău, 2006, Tipografia centrală, 158 p., ISBN 978-9975-907-93-4.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
20.	STRATULAT, P., FRIPTU, V., BIVOL, GR., EȚCO, L., STRĂTILĂ, M., MOȘIN, V., ... Serviciul perinatal regionalizat: Niveluri și conținut, Ghidul B național de perinatologie, Ediția a 2-a, Chișinău, 2006, Tipografia centrală, 192 p., ISBN 978-9975-907-94-1.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
21.	STRATULAT, P., MOȘIN, V., BOLOGAN, I., EȚCO, L., CORCIMARI, V., DIUG, V., SERBENCU, A., PLUGARU, A., CURTEANU, A., DANIL, R., VRÂNCEANU, M., SORICI, N., TURUTA, V., REVENCU, V., Pregătirea psiho-emoțională a gravidei și membrilor familiei ei, Compendiu pentru cadrele medicale care se ocupă cu instruirea pre- și postnatală, ICȘDOSM și C-UNICEF.	Biblioteca CEMF „Raisa Pacalo”	20
22.	ȘTEMBERG, M., GLADUN, E., FRIPTU, V., COROLOVCA, N., Obstetrică fiziologică, Chișinău, 2001, Reclama, 265 p., ISBN 9975-900-74-7.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
23.	ȘTEMBERG, M., GLADUN, E., FRIPTU, V., COROLOVCA, N., Obstetrica Practică, Chișinău, 2004, Reclama, 428 p., ISBN 9975-932-95-9.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
24.	STEMPOVSCAIA, E., responsabil de ediție, Standarde de îngrijiri - nursing pentru asistente medicale și moașe, Chișinău, 2010: Tipog. GrafemaLibris, 312 p.	15099-15088-Standarde2520de2520ingrijiri2520nursing.pdf (gov.md)	
25.	SULIMA T., CĂRĂUȘU M., CHITIC L. Ghid de instruire prin simulare Abilități practice și proceduri de bază în obstetrică, Chișinău, 2021.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
26.	UNGUREANU, E., Standarde de îngrijiri Nursing pentru asistente medicale și moașe/ Asoc. De Nursing din R. Moldova, Chișinău,	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF	

	2006, Grafema Libris, 320 p., ISBN 978-9975-9952-1-4.	„Raisa Pacalo”	1
27.	VÂRTEJ, P., Obstetrică fiziologică și patologică, București, 1996: Editura ALL, 757 p., ISBN 973-571-158-3.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1
28.	WILLIAM, W., BECK, JR., Obstetrică și ginecologie, ediția a 4-a, București, 1998, Ediditura Medicală Almateea, ISBN 973-98167-0-3.	Catedra Obstetrică și ginecologie, CEMF „Raisa Pacalo”	1

X. ANEXE

Anexa nr.1 - Nomenclatorul de acte al stagiului practic Stagiul practic de specialitate nr. II - Îngrijiri individualizate a parturientelor și lăuzelor

Anexa nr.2 - Agenda formării profesionale.

Anexa nr. 3 - Referința elevului.

Anexa nr.4 - Raportul stagiului de practică.

Anexa nr.5 – Proiectul de educație pentru sănătate (cerințe).